

Aksjologia publicznego prawa gospodarczego

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Uwagi wstępne

Celem niniejszego opracowania jest prezentacja refleksji poświęconych wartościom powiązanych w różny sposób z obszarem normatywnym publicznego prawa gospodarczego oraz wykazanie roli i specyfiki tych wartości.

Realizacja tak zakreślonego celu wymaga niewątpliwie tego, by w pierwszej kolejności postarać się wskazać na istotę i wartości, ich cechy szczególne oraz źródła, z których można je wywodzić. W publicznym prawie gospodarczym wskazanie takie powinno mieć na względzie rolę państwa w gospodarce, w tym kształtowanie środków oddziaływania organów władzy publicznej na przedsiębiorców i skutki prowadzonej polityki gospodarczej. Zatem w dalszej części niniejszego opracowania jego Autorzy podejmują kwestie aksjologii w perspektywie nie tylko przedmiotowo wyznaczonych sfer prawa i gospodarki, ale także odnoszą się do funkcji i zadań jakie w gospodarce realizowane są przez wartości, w tym w szczególności takie, których nośnikami są normy prawa. Wymagać to będzie dostrzeżenia wartości w „segmentach” publicznego prawa gospodarczego wykazujących się specyfiką przedmiotu regulacji, jak choćby: sektory infrastrukturalne i zarządzanie mieniem państwowym oraz charakterem instrumentów prawnego kształtowania gospodarki, jak np. zamówienia publiczne i konkurencja. Nie może zabraknąć przy tym uwag poświęconych najbardziej zróżnicowanemu i zarazem kompleksowemu działowi publicznego prawa gospodarczego, którym, w ujęciu normatywnym, jest prawo gospodarki komunalnej. Gospodarka komunalna może być podłożem dla formułowania wielu ustaleń odnoszących się do przesłanek i zasad jej prowadzenia, a w konsekwencji z udzielania odpowiedzi na pytania w kwestii wartości jako źródeł konstrukcji prawnych związanych z tą gospodarką.

Wytyczenie zakresu i przedmiotu badań poprzez wskazanie na jedną z dogmatyk jaką jest publiczne prawo gospodarcze oznacza potrzebę ustalenia nie tylko specyfiki tego prawa ale równoczesne ustalenie, że rzutuje ona na wartości przypisywane mu, związane z nim i mające znaczący wpływ na jego treść. Zależności w tej kwestii mają charakter dwukierunkowy – zarówno określone wartości determinują lub przynajmniej wpływają na rozwiązania normatywne, jak i rozwiązania te wyznaczają pola dla dywagacji aksjologicznych, w tym odnoszących się do odpowiedniego doboru wartości związanych niejako „organicznie” z daną dogmatyką.

Wartości, o których piszą Autorzy niniejszej monografii, to dobra, które prawodawca chce chronić i promować i wobec tego wprowadza je do porządku prawnego. W efekcie tego podlegają one swoistej transformacji i z imponderabilii stają się normami wypełniającymi treścią odpowiednie przepisy. Można jednak zakładać, że oprócz wartości akceptowanych i przeniesionych na grunt prawa mamy do czynienia także

z wartościami niedostrzeganymi przez prawodawcę, ale mających znaczenie głównie w perspektywie ocen obowiązującego prawa, w tym określania jego celów i jakości. Zresztą oceny takie są funkcją wszystkich wartości, gdyż weryfikują one nakreślone przez prawodawcę poszczególne konstrukcje i instytucje prawne, głównie w kontekście materialnym.

Ważną kwestią jest dokonanie wyboru takich wartości, które odnieść można do poszczególnych elementów systemu prawa, choć niewątpliwie w znaczącej mierze jest to zadanie samego prawodawcy dążącego do wykazania przesłanek przyjęcia określonych aktów prawnych. Ten proces wyboru znajduje zastosowanie na etapie formułowania projektów tekstów prawnych i to w szczególności wtedy, gdy określane są „nośniki wartości” zasady danego aktu, w tym jego instytucje materialne i formalne, ale także wtedy gdy ustala się treść ewentualnej preambuły oraz klauzul generalnych.

Analizując określony akt prawny trudno niejednokrotnie oprzeć się wrażeniu, że wybór wartości dokonany przez prawodawcę jest niekoniecznie właściwy z perspektywy ogółu założeń danego aktu, przede wszystkim zaś, że wartości bywają wobec siebie nierównoważne, a nawet pozostają ze sobą w kolizji. Jest tak zapewne, ponieważ ich dobór odznacza się subiektywizmem i to pomimo tego, że dotyczy on działań prawodawcy, który przy wykorzystaniu wartości uzasadnia wprowadzanie do systemu prawa poszczególnych aktów i zapewnia, by akty te były spójne z wybranymi wartościami. Efekty tych działań nie zawsze wydają się satysfakcjonujące, choć takie odczucie także nacechowane może być subiektywizmem. Wiele przy tym zależy od kategorii i charakteru samych wartości wkomponowanych w dany akt prawny, w szczególności wówczas, gdy wywodzą się one z różnych systemów. Nie łatwe są do pogodzenia ze sobą wartości ekonomiczne, społeczne, polityczne i etyczno-moralne, a na gruncie publicznego prawa gospodarczego może się to ujawniać nader wyraziście.

Wydaje się, że istotną kwestią wymagającą odniesienia się do niej w niniejszej pracy jest rola wartości na gruncie prawa. Najogólniej można stwierdzić, że wartości pozwalają przede wszystkim na ocenę prawotwórstwa i efektów czynności prawodawcy, a nadto służą one interpretacji (wykładni) prawa pozytywnego. Dostrzeżenie roli wartości z perspektywy konkretnej dogmatyki jest zatem swoistą oceną tej dogmatyki dokonaną według kryterium zasadności i celowości zastosowanych konstrukcji prawnych.

W niniejszym opracowaniu nie została podjęta w szerszym wymiarze problematyka genezy wartości, jako, że wydaje się ona zbyt obszerna, aby odnieść się do niej przy okazji dywagowania o aksjologii jednej z dogmatyk. W odniesieniu do wielu innych kwestii, zasygnalizowanych wprawdzie przez poszczególnych Autorów, można wyrazić nadzieję, że sygnalizacja taka stanie się inspiracją dla dalszych przemyśleń i wypowiedzi, być może w ramach kolejnej, innej publikacji związanej z publicznym prawem gospodarczym.

Wydaje się także, że niniejsza praca powinna wypełnić istniejącą lukę w obszarze refleksji na temat publicznego prawa gospodarczego. Nieczęsto bowiem refleksje takie

Uwagi wstępne

---

dotyczą materii pozaprawnej (aksjologii), a zarazem przeniesionej (z woli prawodawcy) na grunt norm prawa.

Andrzej Powałowski

[Przejdź do księgarni →](#)